

Dostosowanie wymagań edukacyjnych i warunków do rozwoju ucznia zdolnego w środowisku szkolnym

opracowała : Elżbieta Lorenc

Uczeń zdolny
charakteryzuje
się co najmniej
jedną
z 3 wymienionych
cech:

- ❑ wysokim poziomem zdolności ogólnych (ponadprzeciętna inteligencja, myślenie, zdolności poznawcze)
- ❑ wysokim poziomem uzdolnień specjalnych/ kierunkowych np. artystycznych, językowych, sportowych, poznawczych związanych często z przedmiotami szkolnymi
- ❑ wysokim poziomem osiągnięć lub możliwością takich osiągnięć, związanych z potencjałem w dziedzinie
 - nauki,
 - twórczości
 - wysoki poziom oryginalności i twórczości w działaniu, zdolności dywergencyjne
 - działalności społecznie wartościowej charytatywnej, obywatelskiej, wolontariatu itp.

Wymienione cechy poparte są walorami osobowości

- wysoką motywacją
- wysokim stopniem zaangażowania w działanie
- aktywnością własną
- postawą poszukującą

Poziom osiągnięć w jakiejkolwiek dziedzinie jest funkcją

- zdolności
- motywacji
- cech osobowościowych i charakterologicznych
- wsparcia środowiska: rodziny, szkoły, grupy rówieśniczej

Wysokie oceny szkolne nie mogą
być traktowane jako jedyny, główny
wyznacznik uzdolnień ucznia

Cechy wyróżniające ucznia zdolnego

MOTYWACJA

obserwowalne wysokie zainteresowanie nauką – stałe dążenie do nauki, realizacji samodzielnie wybieranych zadań; entuzjazm do pracy, ujawniana aspiracja do rozwoju, ciekawość świata

ZAINTERESOWANIA

intensywne, czasami nietypowe – uczeń zdolny zajmuje się daną aktywnością bardziej niż jego rówieśnicy; jest zafascynowany, ma „głód” wiedzy i informacji

UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACYJNE

elokwencja, bogate słownictwo – łączenie wielu kanałów komunikacji, zdolność do metafor, obrazowania, złożoność wypowiedzi

UMIEJĘTNOŚĆ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

wysokie umiejętności do stosowania, wymyślania, elastycznego dostosowywania strategii działań; kreatywne, plastyczne podejście

PAMIĘĆ: DUŻE ZASOBY PAMIĘCI

łatwość zapamiętywania, duża wiedza ogólna, zwracanie uwagi na szczegóły, efektywne wykorzystywanie informacji

Cechy wyróżniające ucznia zdolnego

CIEKAWOŚĆ
POZNAWCZA

zadaje pytania niezwykle jak na swój wiek, ma łatwość w poszukiwaniu informacji, sprawdzaniu i ich testowaniu, eksperymentuje

ROZUMOWANIE

logiczność postępowania i myślenia – dokonywanie generalizacji, myślenie przez analogię, logika w myśleniu, krytyczność

WYOBRAŹNIA,
KREATYWNOŚĆ

kreatywność w wykorzystywaniu zwykłych przedmiotów i materiałów w nietypowy sposób, dociekliwy obserwator, śmiały w pomysłach i sposobach działania – łatwość w ich dostosowywaniu

POCZUCIE
HUMORU

inteligentne, przyjazne, humor sytuacyjny

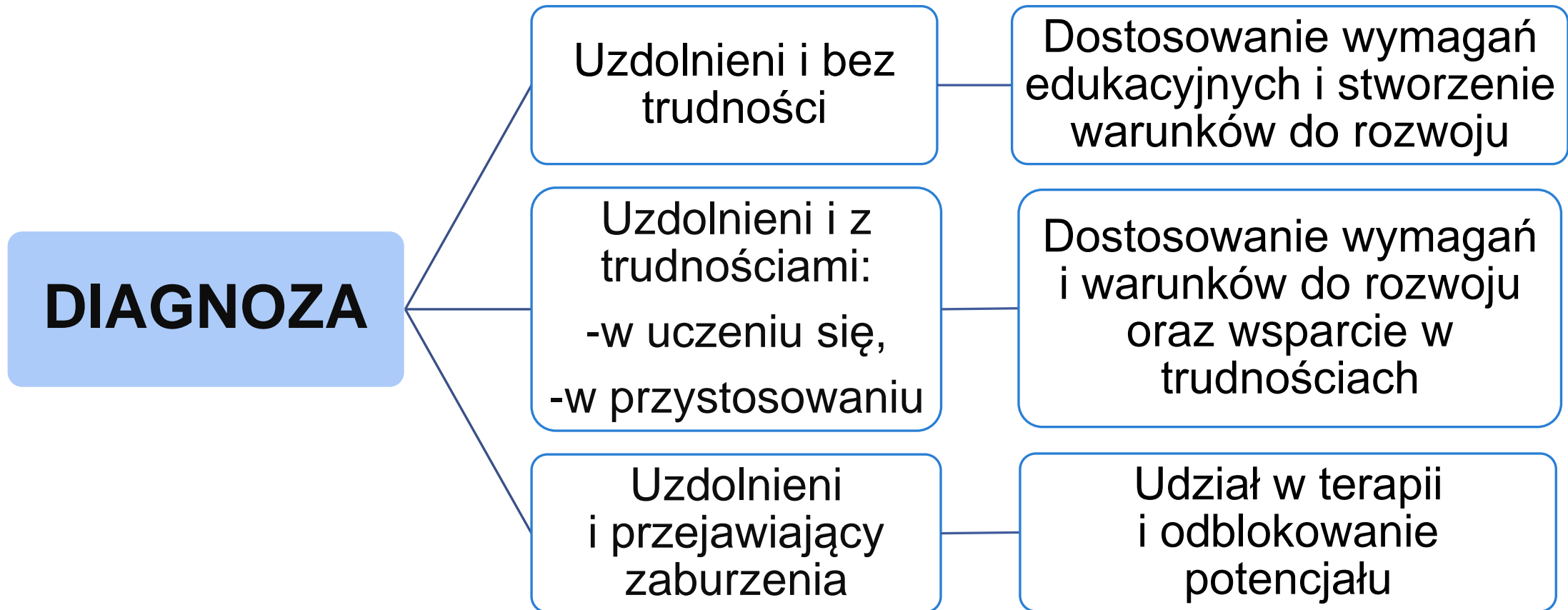
WRAŻLIWOŚĆ

łatwość w dostrzeganiu emocji i ich odbiorze, dostrzeganie cudzych przeżyć, otwartość na doświadczenie, wrażliwość zmysłowa

Badania nad uczniami zdolnymi pokazały, że pomimo wielu cech wspólnych, jest to grupa wewnętrznie zróżnicowana, a ich sukces zależy od:

- ✓ rzetelnej diagnozy
- ✓ dostosowania odpowiednich formy wsparcia

Trzy zasadnicze grupy w środowisku uczniów zdolnych

Dostosowanie wymagań edukacyjnych

Dostosowanie wymagań edukacyjnych polegać powinno na zidentyfikowaniu kluczowych potrzeb dziecka i odpowiedzi na nie. Działanie takie wymaga ciągłej refleksji i podążania za tym, co dzieje się z dzieckiem.

Aby spełnić powyższe warunki należy odpowiednio przystosować:

- środowisko i otoczenie ucznia
- program nauczania
- proces uczenia
- sposoby popularyzacji efektów pracy ucznia

Przygotowanie środowiska i otoczenia ucznia

- ❑ Umożliwienie kontaktu i nawiązywania relacji z uczniami o podobnym poziomie zdolności, wspólne zadania, podział pracy na grupy, współpraca ze starszymi
- ❑ Modyfikacja w zakresie czasu wykonywania zadań – uczeń zdolny, mocno zainteresowany daną czynnością, może wymagać większej ilości czasu na dogłębną analizę tematu, szerokie poznanie, następnym razem prawdopodobnie wykona to samo zadanie szybciej, dzięki wypracowanym automatyzmom
- ❑ Zaopatrzenie w odpowiedni sprzęt: podręczniki, akcesoria do nauki, itp.

Przygotowanie programu nauczania

- ❑ Uwzględnianie treści dostosowanych do możliwości dziecka i tym samym będących dla niego atrakcyjnymi (unikanie znudzenia)
- ❑ Mniejsza ilość powtórzeń materiału, jeśli dziecko cechuje się sprawniejszą jego analizą i szybszym zrozumieniem
- ❑ Oferta dodatkowych, bardziej złożonych, twórczych zadań i ćwiczeń
- ❑ Akceleracja procesu nauczania z troską o funkcjonowanie emocjonalne i społeczne ucznia

Wzmacnianie i
wspieranie
procesu uczenia
powinno
dotyczyć
zwłaszcza
takich aspektów
jak:

- ❑ **twórcza postawa wobec problemów**
 - rozwój otwartości, ciekawości, elastyczności w myśleniu
- ❑ **refleksja**
 - samoświadomość, kontrola siebie, monitorowanie swoich postępów
- ❑ **myślenie krytyczne**
 - poszukiwanie dowodów, logika postępowania, dociekanie przyczyn
- ❑ **motywacja i emocje**
 - entuzjazm, zaufanie do swoich zdolności, cierpliwość, niezależność, współpraca z innymi, odpoczynek

Przygotowanie sposobów popularyzacji efektów pracy ucznia

- opowiadanie o swojej pasji innym
- fotografowanie
- opisywanie
- prezentacja, np. multimedialna
- archiwizacja
- media

Jak szkoła może wspierać ucznia zdolnego w rozwoju?

- dostosowanie metod i form pracy do potrzeb, predyspozycji i uzdolnień
- indywidualizowanie i różnicowanie pracy na lekcji oraz podczas zajęć pozalekcyjnych
- wzbogacanie wiedzy ucznia poprzez intensyfikację pracy, m. in. w zakresie podwyższania trudności zadań
- opracowanie indywidualnego planu rozwoju dla ucznia zdolnego

Jak szkoła może wspierać ucznia zdolnego w rozwoju?

- przyspieszanie realizacji obowiązku szkolnego, promowanie do klasy programowo wyższej poprzez indywidualny program lub tok nauki
- umożliwienie uczniowi zdobywania poszerzonej i pogłębionej wiedzy z dziedziny, w której przejawia szczególne uzdolnienia, np. poprzez indywidualny program nauki
- motywowanie do udziału w olimpiadach, konkursach, turniejach, warsztatach, obozach naukowych, projektach i programach przeznaczonych dla uczniów zdolnych

Jak szkoła może wspierać ucznia zdolnego w rozwoju?

- ❑ organizowanie konsultacji i zapraszanie na zajęcia ekspertów spoza szkoły, np. pracowników uczelni wyższych, nauczycieli z innych szkół, specjalistów, instruktorów
- ❑ proponowanie nauki w ramach międzynarodowej wymiany młodzieży
- ❑ wskazywanie kierunków rozwoju, współpraca z rodzicami oraz instytucjami, np. poradniami p-p, placówkami wychowania pozaszkolnego, placówkami doskonalenia nauczycieli, itp.
- ❑ pozyskiwanie ekspertów, tutorów, opiekunów ucznia zdolnego

Jak szkoła może wspierać ucznia zdolnego w rozwoju?

- stymulowanie samokształcenia, inspirowanie do pracy własnej, np. czytania lektury obcojęzycznej, udziału w projektach, pracy badawczej itp.
- poszerzanie swych kompetencji w zakresie kształcenia uczniów zdolnych poprzez wymianę doświadczeń, dobrych praktyk, tworzenia sieci wsparcia
- pozyskiwanie środków finansowych na realizację projektów, programów, ciekawych zajęć

W ogólnych założeniach praca z uczniami szczególnie uzdolnionymi ma na celu:

- szybszy rozwój
 - wyposażenie w większy zakres wiedzy
 - umożliwienie uzyskania wiedzy o wyższym poziomie trudności, zgodnie z poziomem zdolności i rozwoju intelektualnego
 - rozwijanie twórczego myślenia, oryginalności rozwiązań, poszukiwań twórczych
- w myśl zasady:

SZYBCIEJ

WIĘCEJ

NA WYŻSZYM POZIOMIE,

ORYGINALNIE